

Επικαιρότητα

Ιστορική αναδρομή στον θεσμό της αναθεώρησης τιμών δημοσίων έργων

Μέσω της αναθεώρησης διασφαλίζεται η προσαρμογή των τιμών στις μεταβολές του κόστους υλικών, εργατικών, καυσίμων και συντήρησης μηχανημάτων, ώστε να καθίσταται εφικτή η έγκαιρη και ομαλή ολοκλήρωση των έργων

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΟΥ ΣΑΤΕ

ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 του Νόμου 889 / 1979 (ΦΕΚ Α 77-17.4.1979) θεσπίστηκε μεθοδολογία αναθεώρησης των συμβατικών τιμών κατασκευής δημοσίων έργων ανά ημερολογιακό τρίμηνο που συνέδεε βασικές τιμές μονάδας, συμβατικές τιμές και κονδύλια εγκριμένων αναλύσεων τιμών. Στο άρθρο 6 του ίδιου νόμου συστάθηκε η Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ) που ως αρμοδιότητα είχε την διαπίστωση των βασικών τιμών ημερομισθίων, της μέσης εργοδοτικής επιβάρυνσης, των υλικών, των μισθωμάτων μηχανημάτων και αυτοκινήτων, κ.ά. Αυτή η θεσμοθέτηση αποδείχθηκε εξαιρετικά επίκαιρη, καθώς αντιμετώπιστηκε το πληθωριστικό φαινόμενο που προκάλεσε η τότε πετρελαϊκή κρίση, ενώ και στα χρόνια που ακολούθησαν¹ η χρησιμότητα του συστήματος αναθεώρησης με την λειτουργία της ΕΔΤΔΕ υπήρξε

καθοριστική για την ολοκλήρωση των έργων που χρηματοδοτήθηκαν τόσο από τους εθνικούς πόρους όσο και από τα συγχρηματοδοτούμενα έργα της τότε ΕΟΚ και εν συνεχεία ΕΕ [Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ 1986-1989), Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Α' ΚΠΣ (1989-1993), Β' ΚΠΣ (1994-1999), Γ' ΚΠΣ (2000-2006), Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ 2007-2013)].

Σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα κάθε μεταβολή του θεσμικού πλαισίου μελέτης, ανάθεσης και κατασκευής των δημοσίων έργων στην χώρα (Ν.1418/1984, ΠΔ 609/1985, Ν.3669/2008, Ν.4412/2016) άφηνε αμετάβλητο τον θεσμό της αναθεώρησης των συμβατικών τιμών κατασκευής δημοσίων έργων διότι ήταν στην πράξη λειτουργικός και αποτελεσματικός στο στόχο της έγκαιρης και έντεχνης υλοποίησης των δημοσίων έργων².

Παράλληλες εξελίξεις

Από τα μέσα της 10ετίας του '70, οπότε και θέσπισε το Υπουργείο Δημοσίων Έργων μία πλήρη σειρά Αναλυτικών Τιμολογίων Δημοσίων Έργων για τα έργα Οδοποιίας, Υδραυλικά, Λιμενικά και Οικοδομικά, μόνο το 1994 έγινε μία μερική αναθεώρηση των τιμολογίων Οδοποιίας. Η -κρατικά τότε- ΠΕΔΜΗΕΔΕ εξέδωσε με δαπάνες της δύο (2) τεύχη αναλύσεων ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, που το Υπουργείο ουδέποτε ενέκρινε. Πλην όμως με την απόφαση ΕΗ/5235/79 (ΦΕΚ 1083/Β/4-12-1979) ενέκρινε τις 110 γνωστές τιμές Η/Μ εργασιών.

Η μη επικαιροποίηση έκτοτε των τιμολογίων αυτών και ο μη εμπλουτισμός τους με νέες εργασίες, νέα υλικά, νέες μεθόδους αποδυνάμωσε σταδιακά την σημαντικότητά τους, αφού δεν ενσωμάτωσαν ποτέ τις τεχνολογικές εξελίξεις με αποτέλεσμα να μην απεικονίζουν ρεαλιστικά τον τρόπο που κάθε συντελεστής παραγωγής επηρεάζει το άμεσο κόστος μιας εργασίας, άρα και τον εκάστοτε εξαρτώμενο συντελεστή αναθεώρησης. Θα πρέπει όμως να τονιστεί ότι ποτέ δεν αλλοιώθηκε ο επιστημονικός χαρακτήρας και η συνεπής προσέγγισή τους στην κοστολόγηση και κατάρτιση προϋπο-

¹ Κατά τη δεκαετία του 1980 ο πληθωρισμός ήταν εξαιρετικά υψηλός, κοντά στο 20%-25% αλλά και τη δεκαετία του 1990 παρότι αποκλιμακώθηκε μερικώς παρέμεινε σε διψήφια ποσοστά.

² Σημειώνεται ότι πάντα η αναθεώρηση λειτουργήσε με αναφορά στο τρίμηνο δημοπράτησης και τρίμηνο εκτέλεσης, ενώ για κάποιο διάστημα λειτουργήσε και σε εξάμηνα.

λογισμού ενός τεχνικού έργου.

Συνέπεια αυτού του χαρακτηριστικού των Αναλυτικών Τιμολογίων ήταν ότι λειτουργούσαν υποβοηθητικά και χωρίς εμπλοκές για πολλά έτη και ως βάση για τον υπολογισμό των Συντελεστών Αναθεώρησης στις Τιμές των Δημοσίων Συμβάσεων Έργων. Δηλαδή, παρά το γεγονός ότι τα Αναλυτικά Τιμολόγια δεν είχαν εκσυγχρονιστεί, εν τούτοις η επιστημονικά κατοχυρωμένη συνέπειά τους και η λειτουργική σύνδεσή τους με τους Συντελεστές Αναθεώρησης των Τιμών των Δημοσίων Συμβάσεων Έργων δημιουργούσε την πεποίθηση στους εμπλεκόμενους στην παραγωγή των Δημοσίων Έργων ότι οι συμβάσεις που υπογράφουν (οι μεν για λογαριασμό του Δημοσίου, οι δε από πλευράς των ιδιωτών επιχειρηματιών) θα έχουν μία ισότιμη και

ασφαλή πορεία υλοποίησης, αναφορικά με τις πιθανές διακυμάνσεις των τιμών των υλικών, μισθωμάτων εξοπλισμού και αμοιβών εργασίας. Αυτό το χαρακτηριστικό αποδυναμώθηκε σημαντικά από το τέλος του 2004 όταν η τότε νέα πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ υιοθέτησε την λύση των νέων Ενιαίων Τιμολογίων Εργασιών - γνωστά και ως «τιμολόγια Σουφλιά» - χωρίς ανάληψη κοστολογίου, δηλαδή, μια μορφή «τιμοκαταλόγου» των βασικών τεχνικών εργασιών που δεν τεκμηριώνεται κοστολογικά με ενιαίο και αντικειμενικό τρόπο, που να διασφαλίζει την αποτίμηση όλων των συντελεστών παραγωγής (εργατικά, υλικά, εξοπλισμός) που απαιτούνται για την τεχνικά άρτια εκτέλεση των εργασιών.

Οικονομική κρίση και «πάγωμα» αναθεώρησης

Υπό αυτά τα δεδομένα στην πολύ ιδιαίτερη περίοδο του 2012 η επίδραση της κατάρρευσης των τιμών και των αμοιβών στην ελληνική οικονομία στα απαρχαιωμένα αναλυτικά τιμολόγια ήταν δυσανάλογη της πραγματικότητας³. Το αποτέλεσμα ήταν οι τιμές των συντελεστών αναθεώρησης να προκύπτουν και αρνητικοί και ασύμμετροι με τον κίνδυνο γενικευμένης επιστροφής χρήματων από τους αναδόχους να κάνει την εμφάνισή του.

Με τον 4412/2016 ο κίνδυνος ξεπεράστηκε αφού με συναίνεση του Εργοληπτικού Κόσμου στο άρθρο 153, θεσμοθετήθηκε για μια ακόμη φορά η λειτουργία της ΕΔΤΔΕ ωστόσο με τρεις κρίσιμες νέες παραμέτρους: οι συντελεστές αναθεώρησης από το Δ' 2012 και μετά θα παρέμεναν μονάδα, ανεστάλη η έκδοση πρακτικών της ΕΔΤΔΕ για τα έργα εσωτερικού και ο Υπουργός Υποδομών, με εξουσιοδότηση του Νόμου, μπορούσε να ορίζει με απόφασή του συντελεστές αναθεώρησης, εάν διαπιστωνόταν μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του Γ 2012.

Εν μέσω της οικονομικής κρίσης και της εφαρμογής των μνημονίων στην χώρα το «πάγωμα» του θεσμού της αναθεώρησης ήταν λειτουργικό και τα λίγα έργα που δημοπρατούνταν μπορούσαν να ολοκληρωθούν και χωρίς αυτά.

Covid 19, εισβολή Ρωσίας στην Ουκρανία, ενεργειακή κρίση

Ωστόσο, ήδη από το καλοκαίρι του 2019, διαφαινόταν ανοδική τάση τιμών διαφόρων υλικών, των καυσίμων αλλήλα και τιμών αμοιβής της εργασίας, χωρίς ωστόσο αυτές οι αυξήσεις να προσεγγίζουν τα επίπεδα του 2012. Με την πανδημία λόγω Covid19 η τάση αύξησης των τιμών υλικών που ενσωματώνονται στα έργα εδραιώθηκε και παρέμεινε ως βασικό συστατικό των τότε εξελίξεων. Οι Εργοληπτικές Οργανώσεις όφειλαν να θέσουν από τότε αιτήματα επανεργοποίησης της ΕΔΤΔΕ και της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου που υποστήριζε το έργο της, που εν τω μεταξύ είχε διαλυθεί. Δυστυχώς, οι πρώτες σχετικές έγγραφες παρεμβάσεις πραγματοποιήθηκαν ένα έτος μετά, του ΣΑΤΕ τον Φεβρουάριο του 2021 και των άλλων Ε.Ο. τον Απρίλιο του 2021 δηλαδή, όταν το πρόβλημα των ανατιμήσεων ήταν όχι απλώς εδραιωμένο αλλά διαρκώς επιδεινούμενο και όταν είχε ήδη ψηφιστεί ο Ν.4782/9-3-2021, στον οποίο προβλεπόταν η ίδρυση του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ ΤΙΜ ΤΕΜ) που προφανώς θα ήταν αδύνατο να παράγει άμεσα το έργο του.

Ειδικές και κατ' εξαίρεση ρυθμίσεις αντί ολοκληρωμένης προσέγγισης οδήγησαν σε δικαστικό δεδικασμένο. Παρά τις διαπιστωμένες αυξήσεις των τιμών των υλικών, των εργατικών, των καυσίμων κλπ. λόγω του πολέμου στην Ουκρανία και της ενεργειακής κρίσης, η Πολιτεία αντί

Η διαταραχή της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας και ο πόλεμος στην Ουκρανία προκάλεσαν έκρηξη τιμών στα υλικά

³ Ως παράδειγμα αναφέρεται ότι η τιμή του σιδηροπλησμού είχε 3 μερίδια εργασίας και 1 μερίδιο αξίας του υλικού.

Επικαιρότητα

να προχωρήσει στην πλήρη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 153 του Ν. 4412/2016, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 72 του Ν. 4782/2021, προχώρησε σε ειδικές ρυθμίσεις των εξαιρέσεων του Νόμου για να καλύψει ένα μόνο μέρος των αυξήσεων των υλικών, που είχε νομοθετική εξουσιοδότηση ο εκάστοτε Υπουργός Υποδομών.

Συγκεκριμένα, με την παρ. 2 του άρθρου 153 του ν. 4938 (Α' 109) προβλήθηκε ότι για όσο διάστημα υφίσταται η ενεργειακή κρίση, μέχρι την ουσιαστική λειτουργία του ΕΣΤΕΠ ΤΙΜ ΤΕΜ του άρθρου 170 του ν. 4412/2016 (Α' 147), και πάντως όχι πέραν της 31ης.12.2022, επιτρέπεται η έκδοση πρακτικών διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών από την ΕΔΤΔΕ.

Η παραπάνω διάταξη μνημονεύεται και στην υπ' αριθμ. Δ11/334219 (ΦΕΚ Β/5565/31.10.2022) Υ.Α. περί «Καθορισμού συντελεστών αναθεώρησης τιμών δημοσίων έργων Α' Τριμήνου 2022, σύμφωνα με την παρ. 23 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016», στην οποία προστίθεται ότι η εν λόγω επιτροπή θα προβεί στην έκδοση πρακτικών για τα Β, Γ, Δ τρίμηνα του 2022, πρόβλεψη που ουδέποτε πραγματοποιήθηκε. (!!!)

Επιπλέον στην ίδια Υ.Α. αναφέρεται ότι: «οι συντελεστές των τριμήνων Α', Β', Γ', Δ' 2021 και Α' 2022 να εφαρμόζονται χωρίς να συσχετίζονται μεταξύ τους, σε όλα τα εν εξελίξει έργα, ανεξαρτήτως του χρόνου δημοπράτησής τους» καθώς και ότι «οι συντελεστές αναθεώρησης του Α' τριμήνου 2022 ισχύουν ως προσωρινοί συντελεστές για τα επόμενα αναθεωρητικά τρίμηνα, μέχρι την έκδοση οριστικών συντελεστών αναθεώρησης».

Περαιτέρω με την παράγραφο 23Α του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 - όπως θεσπίστηκε με το άρθρο 24 του Ν.4903/2022 - προβλέπεται ότι «για έργα που προκηρύσσονται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας (σ.σ ήτοι μετά την 5-3-2022 ΦΕΚ Α/4903/05.03.2022), εφόσον

διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ότι υφίσταται μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του τριμήνου δημοπράτησης, η οποία αφορά αποκλειστικά σε τιμές υλικών (σ.σ. και όχι καυσίμων, εργατικών κλπ) το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών μπορεί, μέχρι την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων των παρ. 5 και 6 του άρθρου 170 και την ενεργοποίηση του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών, να καθορίζει, με απόφασή του, μεμονωμένα συντελεστές αναθεώρησης τιμών υλικών που χρησιμοποιούνται σε έργα». (Δηλαδή δεν προχώρησε στην πλήρη ενεργοποίηση του άρθρου 153 του Ν. 4412/2016 παρά παρέμεινε στις εξαιρέσεις του Νόμου).

Αυτό το πλαίσιο προφανώς δεν ήταν ικανοποιητικό για τον κλάδο αφού δημιούργησε μία διαρκή ανασφάλεια στις Εργοληπτικές Επιχειρήσεις αλλά και τις Αναθέτουσες Αρχές, οι οποίες καλούνται σε συνεργασία να φέρουν εις πέρας τις συμβάσεις δημοσίων έργων, σε συνδυασμό με την μη έναρξη ισχύος του προαναφερθέντος Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών.

Η πρακτική που κατ' οικονομία ακολουθήθηκε από τις Αναθέτουσες Αρχές - ίσως και παράτυπα - και τις Εργοληπτικές Επιχειρήσεις ήταν οι προσωρινοί Συντελεστές Αναθεώρησης του Α' τριμ. 2022 να συνεχίζουν να εφαρμόζονται σε όλες τις εν εξελίξει συμβάσεις δηλαδή και μετά την 31η Οκτωβρίου του 2022, δεδομένου ότι πέραν των αυξήσεων των υλικών και λοιπών παραγόντων (εργατικών, καυσίμων κλπ) της εκτέλεσης των έργων, οι προϋπολογισμοί των δημοπρατούμενων έργων συντάσσονται με τιμές Μαΐου 2017 (ΦΕΚ Β'1746/19.5.2017) δηλαδή, με τιμές που διαμορφώθηκαν μεσούσης της οικονομικής κρίσης της χώρας, χωρίς ουδεμία επικαιροποίηση αυτών.

Η επιλογή αυτή, έδωσε την δυνατότητα στις Εργοληπτικές Επιχειρήσεις και τις Αναθέτουσες Αρχές, παρά τις τεράστιες αυξήσεις των τιμών υλικών, εξοπλισμού, εργασίας, καυσίμων, να ολοκληρώνουν τις συμβάσεις τεχνικών έργων, που σε διαφορετική περίπτωση δεν θα είχαν ολοκληρωθεί λόγω της μη κάλυψης των υπερόγκων αυξήσεων στις τιμές. Με άλλα λόγια αναθεώρηση εφαρμόστηκε μόνο σε ορισμένες αυξήσεις των υλικών, ενώ αγνοήθηκαν οι τεράστιες αυξήσεις στα εργατικά, καύσιμα και μηχανήματα έργων.

Αλλά αυτή η πρακτική δεν ήταν σύμφωνη με το γράμμα του νόμου όπως εντοπίστηκε και με την γνωστή πλέον σε όλους απόφαση του Εφετείου Χανίων. Η απόφαση του Εφετείου, βασισμένη σε μία στενή ερμηνεία του νόμου, θεωρεί ότι η αναθεώρηση τιμών ισχύει μόνο για έργα που συμβασιοποιήθηκαν έως την 31η Οκτωβρίου 2022, ημερομηνία έκδοσης της υπουργικής απόφασης που είχε θεσπίσει την εφαρμογή αυξήσεων λόγω των έκτακτων συνθηκών του COVID 19 και μόνο για τα υλικά.

Πρόσφατες εξελίξεις

Αυτή η εξέλιξη προκάλεσε αναστάτωση στις Αναθέτουσες Αρχές, πολλές από τις οποίες σταμάτησαν να πληρώνουν αναθεωρήσεις, φοβούμενες ότι οι πληρωμές ενδέχεται να θεωρηθούν αχρεωστήτως καταβληθείσες.

Εκτιμώ ότι δεν θα είχαμε φθάσει σε αυτό το σημείο εάν η προηγούμενη πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών είχε εφαρμόσει τις υποχρεωτικές προβλέψεις της Υπουργικής Απόφασης της 31/10/2022 (κατ' εξουσιοδότηση διατάξεων του Ν. 4412/2016) και προχωρούσε:

- στην λειτουργία του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (το οποίο θα έπρεπε να λειτουργεί από 01/01/2023) καθώς και
- στην έκδοση νέων Συντελεστών

Αρκετές Αναθέτουσες Αρχές δεν εφαρμόζουν τις νέες διατάξεις

Αναθεώρησης πέραν αυτών του Α' τριμ. 2022, δηλ. των τριμήνων Β', Γ' και Δ' 2022, ώστε να καθυφθούν έστω και εν μέρει οι τεράστιες αυξήσεις που αντιμετώπιζαν και αντιμετωπίζουν οι εργοληπτικές επιχειρήσεις κατά την υλοποίηση των συμβάσεών τους, λόγω του πολέμου στην Ουκρανία και της ενεργειακής κρίσης.

Η πρόσφατη θεσμοθέτηση του άρθρου 113 του Ν.5290/2026 συνιστά μία διέξοδο στο αδιέξοδο που έχει δημιουργηθεί στο ζήτημα της αναθεώρησης τιμών των δημοσίων συμβάσεων έργων καθώς καθορίζει οριστικούς συντελεστές αναθεώρησης για όλα τα έργα ανεξαρτήτως χρόνου δημοπράτησής τους, δηλαδή, καθορίζει ως οριστικούς τους προσωρινούς συντελεστές που καθορίστηκαν με τις υπ' αρ. 359881/10.12.2021 (ΦΕΚ Β 5983/20.12.2021) και Δ11/334219/25.10.2022 (ΦΕΚ Β 5565/31.10.2022) αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για όλα τα παρελθόντα τρίμηνα όπου αυτοί έχουν εφαρμοστεί έως τις 30/3/2026, ημέρα δημοσίευσης του Ν. 5290/2026, και ισχύουν και για όλες τις συμβάσεις που θα υπογραφούν μετά την 30/3/2026 μέχρι την εφαρμογή των προβλέψεων του άρθρου 170 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών, ή μέχρι την τροποποίησή τους.

Στόχευση του εργοληπτικού κλάδου

Ο θεσμός της αναθεώρησης τιμών είναι αναγκαστικού δικαίου και δημοσίας τάξεως και αποσκοπεί κατ'εξοχήν και πρωτίστως στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος μέσω της εμπρόθεσμης και άρτιας ολοκλήρωσης του έργου.

Θα πρέπει να λειτουργεί ως ένα αυτοματοποιημένο σύστημα αναπροσαρμογής του εργοληπτικού ανταλλάγματος μίας εργοληπτικής δημοσίου έργου ένεκα αυξομειώσεων των τιμών της αγοράς, έχει δε σκοπό τη διατήρηση της αρχικής οικονομικής ισορροπίας της σύμβασης δημοσίου έργου καθ'όλη τη διάρκεια της εκτέλεσής της, ώστε αυτή να ανταποκρίνεται στην πραγματική συμβατική βούληση των μερών. Το σύστημα θα πρέπει να διασφαλίζει ότι δεν θα εγείρονται διαφωνίες σχετικά με το ύψος της απαιτούμενης αναπροσαρμογής και χωρίς να απαιτείται, σε περίπτωση διαφωνιών, η προσφυγή σε διαδικασία διοικητικής ή δικαστικής επίλυσης της διαφοράς, η οποία θα είχε ως συνέπεια μεγάλες καθυστερήσεις στην πρόοδο των εργασιών και πιθανότατα τον κίνδυνο να μην ολοκληρωθεί το έργο⁴.

Η αναθεώρηση τιμών θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από τα ακόλουθα:

α) Πρέπει να είναι καθολική, ήτοι να εκτείνεται σε όλους τους συντελεστές κόστους παραγωγής μιας εργασίας και όχι να περιορίζεται σε ένα μόνο (π.χ. υλικά), εξαιρώντας αυθαίρετως τους λοιπούς (π.χ. εργατικά, καύσιμα και μισθώματα μηχανημάτων έργων).

β) Πρέπει να είναι αυτοματοποιημένη και αντικειμενική, ήτοι οι συντελεστές αναθεώρησης να εξάγονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα βάσει αυτοματοποιημένων διαδικασιών για όλα τα έργα - να αναφέρεται δηλαδή στο τρίμηνο δημοπράτησης και τρίμηνο εκτέλεσης των εργασιών - και όχι να είναι επιλεκτική ή να εξαρ-

τάται από τη βούληση του εκάστοτε Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών, γ) Πρέπει να είναι χρονικά άμεση, ήτοι να εξαγεται και να καταβάλλεται άμα τη εκτελέσει των εργασιών και όχι να παραπέμπεται σε απροσδιόριστο χρονικό σημείο στο μέλλον ή να εξαρτάται από αβέβαιους παράγοντες και γεγονότα.

Ο ΣΑΤΕ έχει χρηματοδοτήσει είτε αυτόνομα είτε σε συνεργασία με άλλες εργοληπτικές οργανώσεις μία σειρά σχετικών δράσεων τα τελευταία 20 έτη και θεωρώ ότι όλες οι εργοληπτικές οργανώσεις οφείλουμε να πράξουμε ό,τι επιπλέον απαιτείται για να διαμορφωθεί ένα αντικειμενικό και τεκμηριωμένο σύστημα αναθεώρησης, τη στιγμή που το Υπουργείο παρά τις ρητές προβλέψεις της νομοθεσίας για ουσιαστική λειτουργία του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών από την 1/1/2023 (άρθρο 153 του Ν.4938/2022) αρνείται να προχωρήσει στον ορισμό του Προέδρου και τη συγκρότηση του Δ.Σ της Εταιρείας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΠΤΤΕΜ) που συστάθηκε με ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Επικρατείας. 60/6/4/2022 (ΦΕΚ Β 1703/7.4.2022). Υπενθυμίζεται ότι στη Γενική Συνέλευση της ΕΠΤΤΕΜ, μετέχουν το ΤΕΕ, το ΕΣΒΥΚ και το Δημόσιο, δια του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, ο οποίος και έχει το δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη οιασδήποτε απόφασης. ■

Απαιτείται άμεση ενεργοποίηση του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης (ΕΣΤΕΠ - ΤΙΜ - ΤΕΜ)

³ Η διαδικασία προσφυγής στα Αστικά Δικαστήρια προβλέπεται από το άρθρο 153 του Ν. 4412/2016 στην περίπτωση που δεν χορηγείται αναθεώρηση.